

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: Udrag fra MED KUL OG KRIDT SKITSER (FORAAR 1872)

Citation: Drachmann, Holger: "Samlede poetiske Skrifter", i Drachmann, Holger: *Samlede poetiske Skrifter*, 1906-1909, s. 16. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann01-shoot-idm139703124044416/facsimile.pdf> (tilgået 27. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede poetiske Skrifter

London den 5te September.

En By ved Tynen.

Jeg har forladt den; jeg har rystet mine Sandaler udenfor dens Porte; jeg har vasket Kulstøvet af mit Ansigt, men jeg har ikke kunnet befri min Sjæl fra et Overtræk af Spleen, fremkaldt ved denne By. Nu synes jeg, at jeg kun har tilbage at give den sit Skudsmaal; — og her er det, lige saa sort, som Byen selv.

Jeg henvender mig paa Forhaand til de „Retfærdige“ i Sodoma, hvis Bekendtskab jeg er taknemlig over at have gjort, og hvis gode Omdømme jeg derfor nødig vilde forskertse. Jeg véd, at de vil forstaa, at naar jeg udtaler mig, udtaler jeg mig i Almindelighed, og naar man taler i Almindelighed om en Ting, har man Lov til at forsøge paa at træffe Sandheden, selv om den, som i dette Tilfælde, skulde vise sig at være sort. Jeg tager endnu en Gang min Hat af for „Undtagelserne“ og takker disse hjerteligst for sidst; men saa sætter jeg ogsaa Hatten paa Hovedet igen, og giver mig i Færd med „Reglen“.

I Reglen var da Byen indhyllet i en Røgsky, og for saa vidt skjulte den heldigvis sin sande Skikkelse under et tvivlsomt Slør. Men „hvad laa skjult i Mørkets Gem, det klart for Dagen bryder frem“, — og hver Gang et Solglimt brød igennem Sløret, fremviste Glimtet paa den mest udelikate Maade, en Række af falmede Yndigheder, der gjorde et trøstesløst og melankolsk Indtryk, et Indtryk fra „bag Kulisserne“ med alt, hvad derunder kan indbefattes.

Jeg tvivler ingenlunde om, at Byen virkelig en Gang har kunnet være en Skønhed. Kun er jeg sikker paa, at det maa have været længe siden, — maaske i de Tider, da de gamle, rustne Vaaben fra Hallen i the old castle hang nye og straalende omkring Skuldrene paa den drabelige Svend, der fra Borgens Murtinde spejdede efter de vilde Klansmænd nord fra. Maaske den aarvaagne Vægter den Gang har ladet sit Blik under Stormhatten glide hen over de høje Flodskrænter, uden at dette Blik hindredes af de røgspyende Skorstene, og uden at hans lyttende Øre døvedes af den buldrende og bragende Larm fra de sværte Fabrikker.

Jeg stod selv ved denne Murtinde og tænkte mig den Overraskelse, det vilde være for en saadan Vægter fra Grænsekrigenes Tid, naar man med tilbundne Øjne førte ham op paa Platformen, tog Bindet bort og lod ham se sig omkring. Jeg er sikker paa, at jeg vilde mede et mere forfærdet Blik end den Gang, da han saa' Bakkeaaen myldre med skotske Huer og hørte Klaymorerne drøne mod Skjoldene. Et Jernbanetræn kom rutschende forbi nedenunder Taarnet. — Hvad vilde han sige om det? og hvorledes vilde han forklare sig Byens uhyre Udstrækning over begge Flodbredder? Hvor var Skovene blevne af, og de grønne Marker? og hvad i alle Helgenes Navn var

det for Tingester, der spyede ham Gnister og Røg næsten lige op i Ansigtet? Jeg vil holde ti mod én paa, at han vilde løbe ned i den store Vaabenhalle og raabe Vagt i Gevær; eller rimeligere er det maaske, at han søgte ned til Kapellet i Kælderen, og mødte op med en Forstærkning af Borgkapellanen og hans Spændebibel for at besværges Troldmanden paa Kvisten.

Der var noget saa uforklarlig sælsomt i at staa paa denne „historiske Grund“ og se ned paa disse Paddeharte af Fabrikker, disse Kulpramme, disse merkanile Kontorbygninger, disse vinse Smaagrosserere, der alle tilsammen ingen Historie havde og ingen Plads vilde faa i Historien uden som forsvindende Kommaer i Aarhundredets bindstærke Kulturhistorie. Der var Stof til allehaande Tanker i den alvorlige Ro, der hvilede over den gamle normanniske Bygning som Modsætning til den forvirrede Larm, der trængte sig op fra den rastløse arbejdende By; og det, at jeg havde tilbragt en Times Tid i det lille Kapel under Jorden, gjorde Modsætningen saa meget større.

Der havde været meget at betragte, meget at tænke over dernede under Jorden, hvor Dagslyset faldt dæmpet og sparsomt ind gennem de smaa, tilgitrede Vinduer højt oppe i Muren. Stumper af Sarkofager og Ligstene var stillede op langs Væggene. Jeg forsøgte at læse mig nogle af de Navne til, der var indhuggede i Stenene, men jeg kunde kun faa ud, at vedkommende, hvem det saa havde været, alle var „døde i Herren“. At de just ikke allesammen havde „levet“ i Herren, derom vidnede nogle af de raat udførte, men naivt anskuelige Basreliefs, der var indmurede rundt omkring i Væggenes tykke Kalkbedækning. Her saa' man Adelsmænd og Damer, der til Hest forfulgte det flygtende Vildt. Man saa' en tyk Mand med Krone paa, der spiddede en tynd Mand, ogsaa med Krone paa; man saa' en lystig Banketscene, hvor Bægrene var rullede de glade Gæster ud af Hænderne, og hvor en lille Page med Snabelsko, rimeligvis overvældet af sit Skafferembede, laa udstrakt paa Gulvet saa stiv som en Pind, men endnu knugende Haanden om den store Kande.

Et Basrelief ovenfor dette sidste antog jeg straks i Begyndelsen fejlagtig for disse glade Sjæles Apoteose, men snart indsaa jeg, at Glorien om Hovedfigurens Hoved, den Fane med et Kors i, som en Korsfarer i Svømmebenklæder holdt i Haanden, de Dyreskikkelser (ved nærmere Eftersyn Lam), der græssede paa nogle Stene i Forgrunden, nogle store Nøgler, en Sav, en Kølle, to Fyrbækkener og andre lignende Forsfrigningsmidler næppe kunde være Attributioner til Evans Forherligelse, men højest sandsynlig tydede hen paa et eller andet Martyrium, hvor „Glorien“ var vundet, ikke ved Bægre og Thyrsusstave, men ved de omtalte Bækkener og Køller.

Paa dette Punkt af mine Undersøgelser blev jeg kaldt ovenpaa af